

народа и да го уважава и колко го да похвалява по възможност, каквото след 50, 100, 200, 500, 1000 години да читат неговите питомци и да са гордеят и удушливяват, кога читат с нетърпение да си улавят оружието, а не да са причервяват и да са потят".¹⁴ Общуването с една ерудирана личност като Георги С. Раковски дава импулс на сливения търговец да бъде последователен и активен в народополезната си деятелност. Въпросът за връзките помежду им се нуждае от по-детайлно проучване и прецизен научен анализ.

Натрупаният опит в спомоществователството и в разпространението на възрожденската книжнина предопределят до известна степен инициативата на Димитър Добрович от 1872 г. Той следи българската и чужда периодика, участва в обсъжданията на въпроса за състоянието на родния периодичен печат в Привременния съвет на Екзархията, в Българското читалище в Цариград и пр. „От где ще са покажине, че сме още заблудени, като не можине да подръжине един вестник!“ - пишат в писмо до Стоян Балкански братя Добрович¹⁵. Починът за издаване на български всекидневник не е обаче само индивидуално осмислен, а преди всичко обществено обусловен. В исторически контекст началото на 70-те години на XIX в. бележи нов етап в борбата за културно-духовна самостоятелност. След като на 27 февруари 1870 г. султанският ферман утвърждава независимата Българска църква, преминава и Църковнонародния събор, който приема устава на Екзархията. Втората година от десетилетието е белязана с избирането на първия български екзарх Антим I, но и със събора на Вселенската патриаршия, който обявява Българската църква за схизматична. Националната позиция трябва да се защитава все още от опита да се раздвои религиозното съзнание на българите чрез униатското движение и същевременно да се отстоява срещу гръцката пропаганда в Македония. В тази динамична обстановка периодичният печат има функцията да съдейства, при липсата на собствена държава, за формиране на български обществен организъм. Общонационалното съсредоточие на църковнонационалната борба-Цариградската българска община, е гравивната сила на българската обществена организираност.

През 1872 г., на разговор в Българското читалище, Димитър Добрович обосновава необходимостта от издаване на всекидневник. Според един от присъстващите той споделил: "Ние всеки ден четем и френски и гръцки и турски ежедневници, а толкова еснафи и търговци и хиляди работници тука ние сме ги оставили да четат вестник един път в седмицата. За тия българи нужно е да имаме един всекидневник и аз вярвам, че той ще покрие разноските"¹⁶. С присъщата му предизвикателна щедрост Добрович веднага обещава да дари 150 турски лири за